

Posudek bakalářské práce: Kateřina Bártková / Spisovatelky Moderní revue a tematizace ženství v období české dekadence

Ze skupiny žen-literátek, jejichž texty redakce Moderní revue (v čele s Arnoštem Procházkou) v průběhu cca třiceti let existence časopisu přijala k otištění, si autorka pro svůj výklad zvolila čtyři – Luisu Zikovou, Vladimíru Jedličkovou, Růženu Jesenskou a Evu Jurčinovou, a to bez vysvětlení; další jmenuje pouze výčtem (s. 17). Pokud by její zájem poutala především právě otázka významu jedné konkrétní platformy pro literární uplatnění žen, bylo by prospěšné postupovat systematictěji – počínaje soupisem všech textů, jež zde české literátky v daném období publikovaly, pokračuje interpretací dochovaných dokumentů (redakční aj.) komunikace mezi jednotlivými autorkami a autory z okruhu M. revue. Blíže k zaměření, jehož se ve své práci podržuje K. Bártková, by stála co nejširší pozornost soustředěná k artikulacím *ženství* – dle titulu cílového pojmu práce (kupodivu teprve v Závěru se čtenář práce dozví, že „[j]ednou z hlavních výzkumných otázek této práce bylo, zda je secesní ornament něco ženského a vegetativního“, s. 41) – v Procházkově revui, mj. i v poli zdejší kritické reflexe uměleckých (tedy nejen literárních) výkonů žen.

Autorčina cesta je jiná, skromnější. V úvodu sice avizuje, že pro ni bude důležité vyšetřit místo, jež čtveřice vybraných autorek zaujala vzhledem k „linii Moderní revue“ (s. 7; stejně tak na s. 29 slibuje uvažovat, jak texty R. Jesenské „zapadají do estetického konceptu revue“), tuto „linii“ (včetně její proměny) však nastiňuje – navíc leda obecně, schematicky, vzdušně – jen v úvodu, a na další srovnávání nedojde. Pro další výklad si krom toho v úvodu vytváří – tímž způsobem, totiž kompilačně – zázemí ještě obecnější, črtajíc (ideové, estetické) dominanty dobového „kulturně historického kontextu“. Pojmy (nového) ženství, modernosti, dekadence, secese atd. včetně představ o jejich manifestacích vystavuje tak, jak je našla v určitém spektru dobové a pozdější, sekundární, orientující literatury. To je samo o sobě v tomto typu práce přijatelné, problematickým momentem vstupního vyměřování kulturně historických podmínek (nerozumím tomu, proč se jeho součástí nestalo i to, co je řečeno v kapitolkách „Drobná próza“ a „Secese a ženskost“ /druhá z nich se především zabývá dílem R. Svobodové/, předcházejících závěrečnému shrnutí) je ale zkratkovitost (ne-li komolivost) a formulační zběžnost (místy s gramaticko-syntaktickými, pravopisnými důsledky), s nimiž autorka kompilované kulturně/literárněhistorické teze skládá a překládá do svého jazyka. „80. léta staví dekadenci na vrchol moderny“, praví kupř. na s. 9, pokračuje tvrzením, že pro F. Nietzscheho „dekadence znamenala předpoklad

k zdokonalení degenerace“; či: „rok 1894 přinesl počátek uměleckého separatismu, jenž byl podnícen vznikem Moderní revue chápané jako centra české dekadence, ovšem již rok na to, po vydání Manifestu české moderny, se generace moderních umělců začala myšlenkově rozdělovat“ (s. 10), apod.

Formulační, gramaticko-syntaktické, pravopisné a řídce i věcné výpadky ponižují bohužel i text věnovaný postupně dílu čtyř jmenovaných „spisovatelek“; srov. např.: „Ukazuje se tedy, že vedle sebe stojí smyslovost, která se zrcadlí v hutných popisech lesů a oblohy. A tento odraz funguje jako odpověď na otázky a problémy, kterými se postavy zabývají“ (s. 19), nebo: „Jediné, co víme je, že jakýsi „dva“ se zastavili v chůzi“ (s. 21), „o ‚absolutním lyrikov^y““ (s. 27), „Při porovnání Jurčinové jejich pozdějších povídek“, „Moderní prvky můžeme vidět v jazyce, který je místy silně metaforické a výrazně spojené s erotičností“, „Watteau^{ovy} princezny“ (vše s. 35), zeyerovská monografie E. Jurčinové těžko „vyšla v roce 1894“ (s. 34), přehlídkou lapsů je pak několik řádek Závěru („Tělesnost a sexualita ... funguje léčivě, ale je bouřlivě“, s. 41–42). Autorce přitom nelze upřít úsilí o postižení specifických kvalit pojednávaných básní a próz, místy nakonec i schopnost ozřejmit – víceméně citlivou parafrází – konkrétní rysy jejich narativního či motivického utváření, daří se jí také naznačovat odlišnosti v poetice čtyř literátek. Některá konstatování by bylo záhodno rozvinout a tak doložit, vysvětlit (např. o „ornamentálních“ postavách Povídek o ničem, s. 26, o „expoziční lyričnosti“ próz R. Jesenské /s. 33/), jiná domyslet a zbavit rozporů – je možné v jednom odstavci, nad tvorbou R. Jesenské, tvrdit, že „[1]áska způsobuje mentální deformaci, sociální zlo, ale i smrt“, a zároveň: „Láska je absolutním ideálem její tvorby, je to stav, který léčí, zvelebují a jednoduše mění postavy k lepšímu“ (s. 27)?

Práci i přes uvedené výhrady *doporučuji* k obhajobě, navrhuji hodnocení *dobře*.

Michal Topor

Ve Veltrusích, 24. 8. 2017